

Sopotnik Zoltán

Lassú társas

(részlet)

Felületes ismerőseimet avval lepem meg, hogy volt egy ikertestvérem. Együknek sok vagyok, mint ember, meg is ijesztem vele. Nagyon szépen látható az arcán. Első kérdésük: tényleg teljesen úgy nézett ki, mint te? Nem, úgy, mint anyád, gondolom, de készségesen válaszolok: igen, csak a betegség eltorzította kicsit az arcát. És ez egy kemény mondat. Hál' istennek nem kérdeznek tovább: ki tapintatból, ki félelemből: hátha én is beteg vagyok vagy fertőző. Nagyon jól teszik.

Arra gondoltam, mégis fordítok valamelyik történetemen: öngyógyításként az első szembejövő nagydarab embert megütöm, akivel találkozom az utcán, ha jól sikerül, utána meg is rugdosom. Három éve készülök rá, három éve úgy megyek le: ma megteszem. Aztán pánik, meg az erkölcs hátulról. Pedig kinéztem egy kopasz gyereket a lépcsőházunkból, majd őt elkapom, elég agresszív feje van, meg fog felelni, azt hiszem. Kész, megalkotom ellentmondásos filozófiám.

Ha az a nagydarab, tahó, bunkó, köcsög, geci, aki megtámadott az utcán, csak sejtette volna, vagy nem is, ha láthatta volna, mint egy filmet, azt, ami bennem dolgozott már akkor is, kikerült volna, rám se nézett volna azzal a nagy, véreres, gúliszemével.

Pestig vonattal mentem. Tele voltam szorongással, amit már megszoktam, ami már a sajátom volt, mégis, mintha csavart volna rajta egyet Isten, vagy kicsoda. Egészen új hatással volt rám a saját lelkem: enyhe bizsergést éreztem a tarkómon. Néztem a vonatablakon keresztül a tájat, és minden fán, bokron, elhagyott peronon egy telefonszámot véltem felfedezni. Akkor jöttem rá, hogy annak az embernek a telefonszámát látom, akinek a temetésére igyekszem, amikor egy fiatal főiskolás lány fölém hajolt és megkérdezte, szabad-e a mellettem lévő hely. Hirtelen megmerevedett a kép: a lány valami olyat látott elgondolkodó arcomon, amitől nyűszítve elszaladt. Köszönöm Edit, vagy Anna, vagy nem tudom kicsoda, hogy visszahoztál, mormoltam, mikor rájöttem, hogy miattam menekül szegény egy másik fülkébe.

A temető kapuja nyikordul egyet, ahogy gyengén belököm a lábammal. Tíz percet késtünk, ami egyáltalán nem lep meg: legalább nyolc kocsmába ugrottunk be unicumot inni a másfél órás autótúr alatt. Erősen fúj a szél, a hozzátartozók meg úgy állnak a ravatalozónál, mint egy jobb westernfilmben. Hosszú bőrkabát van rajtam, s amikor finom por száll az arcomba, szemembe húzom képzeletbeli kalapom. Számolom, hányan jöttek el.

A férfi felszáll a buszra. Délelőtt van, ragacsos, nyomorék idő. Fáj a válla. Műtötték. Kezelésre megy. Rázkódik belülről. Nem látszik rajta, nem akarja, hogy látsszon. Figyeli az emberek arcát, a fenyegetést a tekintetükben. Ott az a barázdált, szittyta arc, az akarhat valamit. Olyan fejjel biztos verekedni akar. Csak mellette van szabad ülés. És fáj, lüktet a hús alatt. Bent a csontban csörög a busz. Leszállnak meg fel. Szűk doboz. Az ablakon kinézni, az biztonságosabb. Önfegyelem, köd. Hátul egy hentesszerű alak fikszirozza. Gyorsabb szívverés, keményedő izmok. Mennyi ember akar megérkezni. Kinyitja kicsit az ablakot, résnyire. Öreg néni felháborodott arca hullámszik előtte. Vissza. Elfelejtette reggel a szorongáscsillapítót. Most szorong miatta. Elképzeli a helyzetet,

hogy ütni kell, nagyot ráadásul, a jó kezével. A kerék fölött áll éppen. Arra gondol, hogy költő, de a kritikus helyzetben az nem ér semmit. Nem érti magát, szédül az ellentmondástól. Beteg, érzi, de ez lehet a buszon nagyjából mindenkire igaz. Az a nagydarab a múltkor valamit végérvényesen szétvert benne, beleverte a negatív kódot. A szittyá feláll, de nem támad. Mért is tenné?

A gyászbeszédet mondó nőnek kegyeletsértően sipákoló hangja van, hátrébb kell állnom, hogy kibírjam. Sírnak, akiknek sírniuk kell. Én Kutya méregzöld kötött sapkájában gyönyörködöm. Kutya remeg, de nem a sírástól: elvonási tünetei vannak. Ő így ismerkedik a félelemmel. És mellette remeg Szoszo is (ugyanattól), aki majdnem Kutya, csak az öltönye különbözteti meg a barátjától. Az öltöny úgy néz ki, mintha Szoszo most húzta volna le valamelyik hulláról. Ez – mivel a kelleténél humánusabb ember vagyok – jobban elszomorít, mint a temetés. Azért remélem, hogy nem Cappáról húzta le azt az öltönyt, azért az durva lenne. Durva, de nagyon jellemző. Ettől bizony megijedek és elszégyellem magam a feltételezésért. Azért, ha írok majd egy félig önéletrajzi regényt, ezt a jelenetet beleírom. Távoli halk harangzúgás: ellenőrzöm, nem a fülem zúg-e.

Ózdi lakótelep, állandó félhomály: hályog az időjárás szemén, por. Harmadik emelet, névtábla: félig látszik csak a név rajta, de kimondani is felesleges. A lépcsőházban fekete, gömbvas virágtartó, azon két szikkadt cserepes valami. Ez a furcsa szobor szemben a kopott névtáblás ajtóval. A fényt mintha elnyelné a virágföld. Simán nyílik az ajtó, nincs miért becsukni. Az előszoba kis folyosó, valamiért a tapéta az ajtóknál lehajlik: olyan összevissza minták vannak rajta, drapp alapon rózsaszín ákombákomok. Szól a rádió, hangosan mondják, milyen idő lesz, és a vízállást; fentről, a negyedikről lehallatszik egy telefon csengőhangja, érdekesen hangzik a kettő együtt. A konyhában nagy fazékban csontleves fő, aki feltette, valószínűleg lement a közértbe, mert zöldséget már megint elfelejtett venni. A nagyszobában fiatal nő ül, összekulcsolt kézzel, egyenes derékkal. A tévét nézi, de a tévé nincs bekapcsolva, csak a szoba tükröződik vissza. Mozog a szája, nem hallani, mit mond, hogy mond-e valamit egyáltalán. Hosszú hajáról lekopott a festék, a tövénél teljesen fekete, arca beesett, színtelen. Az egyik fülében úgy lóg a fülbevaló, mintha ki akarták volna tépni belőle; ruháján látszik, nem ő vette fel: ráadták ügyetlen kezek. A fürdőszobában fiatal férfi áll a tükör előtt, hátrafésüli a haját, kis zselét ken rá, egész közel megy a tükörhöz és grimaszol, majd távolabb és onnan is egy grimasz. Ez a kép volt fejemben a szertartás vége felé: temetés a temetésben.

Egyszer régen elmentem egy pszichológushoz, hogy nagyon félek az epilepsziától. Miért pont attól, kérdezte, hisz annyi rémes betegség van még. Mert a testvéremnek is az van, mondtam, de ez nem hatotta meg, nem is mondott semmit. Két, cigaretta égette pontot számoltam össze a kézfején. Pontos orvos, írtam később a jegyzetfüzetembe.